

DŽIHÁD

V KŮŽI BOJOVNÍKA ISLÁMSKÉHO STÁTU

لا إله إلا الله

ANNA ERELLE

Džihád

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Anna Erelle
Džihád – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2016

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

**DŽIHÁD
V KŮŽI
BOJOVNÍKA
ISLÁMSKÉHO
STÁTU**

Anna Erelle

Věnování

*Ericovi a Noělovi
Pauline a Jérômôvi*

Motto

Jen výchovou sebe sama k svobodnému a radostnému sebeomezování se může člověk povznést nad hmotný tok života. (...) Nezahyneme-li v nějaké válečné katastrofě, náš život nebude rozhodně moci zůstat tím, čím je dnes, protože tak by zahynul sám o sebe.

Alexandr Solženicyn, „Rozdělený svět“

Přednáška na shromáždění absolventů Harvardu, 8. června 1978

Před začátkem

Vylíčené události se odehrály na jaře roku 2014, dva měsíce před tím, než Islámský stát obsadil Mosul, druhé největší město Iráku, a jeho vůdce – Abú Bakr al-Bagdádí – vyhlásil světový chalífát.

„Poslouchej mě! Miluji tě víc, než jsem koho kdy miloval. Měla bys tu být se mnou. Nesnesu pomýšlení na to, že žiješ v té zkažené zemi. Ochráním tě. U mě najdeš útočiště před zlem světa. Až sem přijedeš a připojíš se ke mně, uvidíš, jaký ráj tu já a mí muži budujeme. Ohromí tě to. Tady se lidi o sebe navzájem starají. Váží si jeden druhého. Jsme jako jedna velká rodina a už jsme ti zde přichystali místo – všichni na tebe čekají! Kdybys viděla, jak jsou tu ženy šťastné. Dřív byly jako ty – ztracené. Jedna z manželek mého přítele už naplánovala všechno kolem tvého příjezdu. Po lekci střelby tě vezme do krásného obchodu, který jako jediný v zemi nabízí znamenité látky. Všechno zaplatím. Díky novým přátelům si tady vybuduješ svůj koutek světa. Tolik se těším, až přijedeš. Mélodie, ženo moje! Spěchej, nemůžu se dočkat.“

Mélodie upřeně hledí na počítačovou obrazovku a obdivuje mocného muže před sebou; je o osmnáct let starší než ona. Miluje ho, i když ho zatím viděla jen na Skypu.

„Opravdu mě miluješ?“ zeptá se tiše a její hlas zní dětinsky a křehce.

„Miluji tě ve jménu Božím. Jsi můj poklad a Islámský stát je tvým domovem. Cihlu po cihle zde vybudujeme lepší svět, místo, kam *káfirové** nebudou moct vstoupit, naše jména se zapíšou do historie. Našel jsem ti obrovský byt! Když s tebou přijedou kamarádky, najdu

---

* *Arabsky bezvěrci. Není-li uvedeno jinak, jsou poznámky pod čarou autorčiny.*

ti ještě větší. Přes den se budeš starat o sirotky a raněné, zatímco já budu bojovat. Večery budeme trávit spolu... *in ša'Alláh*†.“

Mélotie si připadá milovaná. Připadá si užitečná. Hledala smysl života a teď ho našla.

---

† Pozn. překladatele (aj): *In ša'Alláh v arabštině znamená „Dá-li Bůh“.* Obrat se v arabsky mluvících zemích často používá při vyjadřování plánů a nadějí do budoucna.

O deset dní dříve v Paříži

Když jsem toho pátečního večera odešla z redakce časopisu, pro který příležitostně pracuji, byla jsem rozčarovaná. Přišel jim dopis od právníka, v němž stálo, že nesmím vydat už sepsaný článek o mladé džihádistce. Zrovna jsem strávila dva dny v Belgii se Samirou – dívčinou matkou. Její dcera utekla před rokem do Sýrie za Tarikem, mužem jejího života a rovněž fanatickým zastáncem úsilí Islámského státu. Leila*, naivní a zaslepená city, chtěla žít se svou velkou láskou. Kulka do srdce ukončila jeho jednadvacet prožitých let. Jakmile se Samira dozvěděla o smrti svého nedobrovolně nabytého zetě, začala doufat. Neviděla důvod, proč by její dcera nadále zůstávala v zemi tragicky rozvrácené válkou, když Tarik zemřel, ale Leila se vyjádřila jasně: patří nyní do svaté země a chce se účastnit boje za vytvoření náboženského státu na Středním východě. Ať už se svým manželem nebo bez něj. Tarik byl emír*, takže o jeho vdovu je dobře postaráno. Lidé si jí váží a Leila se zeptala své matky: „Proč bych se vracela?“

Příběhu se chytily lokální zpravodaje a osmnáctiletou džihádistku začaly přirovnávat k černé vdově, prominentní figuře mezinárod-

---

* *Jméno bylo změněno.*

* *Čestný titul užívaný v muslimském světě. Islámský stát si zakládá na hierarchii a svým následovníkům přiděluje hodnosti. Emír si své postavení obvykle vyslouží odhodláním, silou a vírou, kterou hlásá před nepřáteli. Titul emíra patří k nejprestižnějším hodnostem organizace.*

ního terorismu, k manželce muže, jenž spáchal atentát na Ahmada Šáh Masúda†. Samira svou dceru velmi milovala a na nastalou situaci okamžitě zareagovala, avšak stál před ní ohromný úkol. Nejenže potřebovala najít způsob, jak Leilu navrátit zpátky do Belgie, ale ještě musela úřadům dokázat, že její dcera žije v jedné z nejnebezpečnějších zemí na světě, aby mohla požádat o azyl z humanitárních důvodů. Jinak by Leilu mohli označit za hrozbu pro národní bezpečnost, uvěznit ji a případně jí zcela zapovědět vstup do vlasti.

V té době se moje cesta protнула se Samiřinou. Žurnalistika může člověka zavést ledaskam, a to i ku pomoci nešťastné matce. Samira byla bez sebe, a proto se obrátila na Dimitriho Bonticka, bývalého člena belgických speciálních jednotek, proslulého tím, že dokázal dostat ze Sýrie zpátky svého syna. Dimitri je zdrojem naděje pro všechny evropské rodiny, které byly jednoho rána nuceny čelit skutečnosti, že i ti, od kterých by to nejméně čekali, jejich vlastní náctileté děti, se mohly stát džihádisty. Vlastní zkušenost udělala z Dimitriho neúnavného bojovníka, který se dobrovolně pouštěl do téměř sebevražedných misí, aby zachránil další mladé lidi, nebo alespoň podpořil jejich rodiny získáním solidních informací. Dimitri si byl vědom, jaké nebezpečí Leile kvůli označení za „novou černou vdovu“ hrozí, a požádal mne, abych se sešla s její matkou. Jako žurnalistka se samozřejmě velmi zajímám o geopolitiku, ale nepatřím mezi znalce. Avšak podivné chování mě přitahovalo vždycky, ať už pramenilo z náboženství, národnosti či ze sociálního prostředí. Fascinují mne motivace vedoucí k osudovým rozhodnutím. Někdy jde o drogy. Jindy o zločin, nebo postavení na okraji společnosti. Taky jsem toho hodně napsala o radikálním islámu. Tehdy jsem evropské džihádisty Islámského státu studovala už asi rok. Jednotlivé případy se sobě v leccm podobaly, ale já jsem chtěla vědět, co toho či onoho

---

† *Hrdina odboje proti sovětské okupaci Afghánistánu. Masúd mohl vést koalici proti Tálibánu, kdyby nebyl 9. září 2001 – dva dny před útokem na Světové obchodní centrum a Pentagon – zavražděn.*

člověka přimělo, aby se všeho vzdal a pro svou věc se odhodlal čelit smrti.

S Dimitrim jsme v té době psali knihu o strašlivých devíti měsících, během nichž hledal svého syna. Mluvili jsme s mnoha evropskými rodinami, jež čelí stejné přetěžké zkoušce. Snažila jsem se vyslechnout tolik lidí, kolik jsem jen mohla. Viděla jsem, jaký má digitální propaganda dopad na zbrusu nové Boží vojáky, ale stejně jsem nerozuměla tomu, co je pohání vpřed. Proč všechno opustili – svou minulost, své rodiny? V řádu několika týdnů zahodili své životy s přesvědčením, že se k nim již nevrátí. A to nikdy. Kdykoli jsem procházela jejich pokoji, které pro ně rodiče často udržovali, mrazilo mě v zádech. Nakukovala jsem do osobních prostor jiných lidí, ze kterých se staly schránky zapomenutých životů, v nichž mladické relikvie jako by představovaly poslední důkazy jejich existence. Leilino bytí zdánlivě ustrnulo v čase. Všude byly fotky zachycující její „normální“ život. Leila v tílku, namalovaná, doma u kamarádky či v kavárně. Idealizovaná zobrazení na hony vzdálená nové Leile v burce s kalašnikovem.

Vyslechla jsem si Samiřin příběh, zapátrala jsem dál a potvrdila si něco z toho, co mi pověděla, a pak jsem napsala článek. Další dílo na v posledních měsících čím dál tím všudypřítomnější téma. Jenže nevyjde. Když se Leila o rozhovoru doslechla, zuřila a pohrozila matce, že za sebou spálí všechny mosty. „Pokud o mně budeš mluvit s novinami,“ opakovala uplakaná žena její slova, „nejenže se nevrátím, ale už o mně nikdy neuslyšíš. Ani se nedozvíš, jestli jsem živá nebo mrtvá.“ Pak už jsem nedokázala Samiru přesvědčit, aby mě nechala článek vydat. Striktně vzato jsem její souhlas nepotřebovala, příběh už byl v Belgii známý. Jenže k čemu by to bylo dobré? Každý týden překypoval čerstvými událostmi podobného ražení. S odhodláním mladých lidí domnívajících se, že našli víru, jsem byla až příliš důvěrně obeznámena. Celý den se na ně hrnuly zprávy, aby zapomněli na své „zvrácené“ rodiny a otevřeli náruč svým novým

bratrům. „Bezvěrci“ představovali jen překážky na jejich duchovní pouti, a to i když jim říkali „mámo“ a „táto“.

Nebyla to Leilina chyba. Dívka opravdu věřila, že když matce nakáže, jak se má chovat, ochrání ji tím. Sama jsem se doma rozčilovala nad způsoby propagandy, kterých džihádisté užívali. Když jsem hledala videa s Tarikem, dokud byl ještě naživu, našla jsem na YouTube nepočítatelné množství náborových filmů. Kdykoli se v nich mluvilo jinak než francouzsky nebo anglicky, ztlumila jsem je. Jednotvárná provolávání mi naplnila hlavu a otupila mysl. Už jsem to nedokázala dál poslouchat. Ale i tak byly hlasy snesitelnější než výjevy mučení a obrazy slunci vystavených spálených těl. Když jsem na internetu procházela skupiny frankofonních džihádistů, opětovně mnou otřásal kontrast zvuku a obrazu. Smích mladých lidí doprovázející ony strašlivé kulisy činil z videí o to neúnosnější podívanou. Všimla jsem si, že za poslední rok vzrostla aktivita. Mnoho náctiletých džihádistů si zřídí další účet na Facebooku, založený pod falešnou identitou. V rodině se chovají jako vřdyčky, ale jakmile se ocitnou sami ve svých pokojích, přesunou se do virtuálního světa, který pro ně představuje realitu. Někteří volají po vraždění, aniž by doopravdy chápali dopad a význam svých zpráv. Jiní podněcují džihád. Dívky sdílejí odkazy o dětech z Pásma Gazy a zdůrazňují, jak utrpení postihuje ty nejmladší. Pseudonymy dívek vždy začínají výrazem *Umm*, arabským označením pro „mámu“.

Pro ty, kteří vědí, jak se dívat, představují sociální sítě výborný zdroj informací. Stejně jako mnoho dalších žurnalistů jsem proto měla fiktivní účet, který jsem si vytvořila před několika lety. Používala jsem ho na sledování aktuálních událostí. Jen zřídka jsem tam něco dala na zeď a moje občasné příspěvky byly vždy velmi stručné a určené pouze přibližně stovce mých „přátel“ z celého světa. Účet jsem si založila pod jménem Mélodie. Uživatelé, kteří mě sledovali, rovněž používali falešné identity. Avataři člověku zajistí anonymitu, což mu dopřává větší svobodu projevu a rovněž to vysvětluje narůsta-

jící počty mladých lidí, které přitahuje radikální islamistická propaganda. Díky moderním technologiím se samozřejmě zrodily i nové způsoby proselytismu. Celé hodiny jsem procházivala veřejné popisy příšerných nebo přímo odporných plánů různých uživatelů. Naštěstí se ne ze všech mladých lidí, kteří kdy píší o trestných činnostech, stanou vrazi. Pro některé je džihádismus 2.0 pouhou módou. Avšak pro jiné představuje první krok na cestě k radikalismu.

Onen dubnový páteční večer jsem trávila na pohovce stále nazlobená kvůli zákazu publikace a překlíkávala jsem z účtu na účet. Až jsem v jednu chvíli narazila na video asi pětaticetiletého francouzského džihádisty. Natočil se, jak sepisuje seznam věcí ve svém SUV. Přišlo mi to jako špatná parodie fraškovitého zpravodajského programu *Les Guignols de l'info**. Ironicky jsem se nad tím politováníhodným obrazem pousmála. Nebyla jsem na sebe zrovna hrdá, ale nemohla jsem se přestat dívat; vypadalo to tak absurdně. Muž na videu na sobě měl vojenský pracovní oděv a říkal si Abú Bilel. Tvrdil, že je v Sýrii. Jeho okolí, připomínající ryzí zemi nikoho, to nevyvracelo. Pyšně se oháněl svým občanským rádiem, které vypadalo jako pravý pozůstatek sedmdesátých let minulého století. Když nemohl zastihnout jiné bojovníky přes telefonní síť, používal ho jako náhradní komunikaci. Ve skutečnosti však víc chrčelo, než chytalo jejich odpovědi. Vzadu v autě měl neprůstřelnou vestu a vedle ní jeden ze svých samopalů – UZI, historickou zbraň původně vyvinutou pro izraelskou armádu. Zbraní předvedl celou řadu, a to včetně útočné pušky „M16, ukradené mariňákovi v Iráku“ – rozesmála jsem se. Později jsem se dozvěděla, že tohle nepodložené tvrzení mohlo být zcela hodnověrné. A také jsem zjistila, že Abú Bilel nebyl zdaleka tak hloupý, jak vypadal. Ve skutečnosti strávil posledních patnáct let šířením džihádu po celém světě. Tehdy jsem však o bojovném muži, který na mojí obrazovce pyšně odhaloval obsah palubní přihrádky –

* Pozn. překladatele: *Satirické televizní vysílání využívající gumových loutek (i u nás známých „gumáků“).*

tlustý svazek syrských liber, cukrovinku, nůž – nevěděla vůbec nic. Sundal si své brýle Ray-Ban s reflexními skly a odhalil tak černé oči zvýrazněné tmavou tužkou.

Věděla jsem, že afghánští bojovníci používají tužku na oči, aby jim v kouři neslzely oči. Ale i tak mě zaskočilo, že terorista měl oči namalované stejně jako já. Abú Bilel mluvil dokonale francouzsky, s lehkým, podle mě snad alžírským přízvukem. Široce a samolibě se usmíval, když vábil diváky, aby nastoupili na *hidžru**.

Video jsem sdílela. Obvykle jsem na sebe na účtu moc neupozorňovala, ale čas od času jsem napodobila své digitální druhy, abych si pro sebe vydobyla místo v jejich světě. Nic jsem nehlásala, ani přímo nepodporovala. Jen jsem dávala na stěnu odkazy na články zachycující útoky armády Bašár al-Asada, nebo na videa podobná tomuto. Jako profilovou fotku jsem si nastavila obrázek princezny Jasmíny z kresleného filmu *Aladin* od Disneyho. Na místo úvodní fotky jsem nahrála slogan, který jsem viděla na internetu: „Jak ty činíš nám, my učiníme tobě.“ Místo pobytu jsem obvykle měnila podle toho, k jakému příběhu jsem zrovna sbírala materiály. V danou chvíli jsem zrovna tvrdila, že jsem v Toulouse, ve městě na jihu západu Francie. Během posledních pěti let mne tam zavedla celá řada událostí, zejména nechvalně proslulé střelecké útoky Mohammeda Meraha v roce 2012. Zástavba, ve které žil, se mi stala nevyčerpátnou studnicí informací. Taky však představovala důležité centrum obchodu s hašišem.

Doopravdy jsem byla v Paříži, kde jsem se snažila přijít na to, jak ještě jinak pojmout odchody do Sýrie. Tragické případy se sobě mnohdy navzájem podobaly a já jsem tušila, že čtenáři už nejspíš mají takových informací dost. Navíc hororová situace v Sýrii zne-

---

* *Hidžra odkazuje na odchod proroka Mohameda a jeho následovníků z Mekky do Medíny (7. století). Dnes se výraz obvykle používá pro opuštění země nevěřících (arabsky káfirů) a přesídlení do muslimského státu.*

snadňovala jakoukoli analýzu. Každý týden jsme se s editory snažili přijít s novým úhlem pohledu. A každý týden jsme dospěli ke stejnému závěru: rádoby džihádisté povstávali z nejrůznějších sociálních zázemí a náboženství; k radikálnímu islámu se obrátili buď kvůli nějakému zklamání, nebo kvůli dlouhodobému pocitu, že nikam nezapadají; a pak odešli do Sýrie a přidali se k některé z mnohých, rychle rostoucích tlup islamistů. Strávila jsem nad touto problematikou tolik času, že navzdory zmiňovaným podobnostem mi k srdci přirostly jednotlivé rodiny. Záleželo mi na jejich dětech a zkušenostech, i když nebylo pravděpodobné, že bych se s nimi někdy potkala. Při práci jsem se setkala s několika „náctiletými“, které to k džihádismu táhlo. Když s nimi teď mluvím, oznamují mi, že tam chtějí odejít. Tam? „Co tam na vás čeká?“ ptávám se jich popuzeně, „kromě smrti a možnosti stát se potravou pro děla?“ Odpovídají mi skoro vždycky stejně: „Anno, ty tomu nerozumíš. Přemýšlíš hlavou, a ne srdcem.“ Vyčerpává mne snaha dobrat se ne zcela odpovídajících přirovnání k obdobným historickým událostem. V posledním století padlo kulturně bohaté Německo do Hitlerových rukou. Nebo je tu černobílý komunistický náhled na svět. Anebo generace intelektuálů, kteří v 70. letech 20. století vynášeli do nebe maoismus a trvali na tom, že v *Rudé knížce* nalézají pravdu. Jenže moji internetoví společníci si z mých historických odkazů dělají legraci a poukazují na to, že rudá a zelená barva se od sebe podstatně liší. Přestože já vůbec nemluvím o Koránu, který s fanatickou ideologií nemá nic společného.

V roce 2014 už žurnalistika nepatřila mezi vážená povolání. Kdo z nás se věnoval „společenské“ problematice, ten to dělal z přesvědčení. Kdybych jen našla způsob, jak k tématu přistoupit tak, aby jednotlivci nepředstavovali pouhé články v řetězu podobných případů. Chtěla jsem prozkoumat kořeny „digitálního džihádismu“ a přijít na kloub zhoubnému fenoménu, který se dotýkal stále většího počtu rodin, a to nejrůznějších náboženských založení. Rozebrat, jak nad dětmi sklápala past nastražená propagandou, a pochopit paradox,

kdy vojáci přes den mučí, kradou, znásilňují, vraždí a umírají a večer usednou k počítačům a chlubí se svými „hrdinskými činy“ asi stejně dospěle jako banda prepubertálních dětí, závislých na počítačových hrách.

Z hlubokých úvah, v nichž se svářela ztráta odhodlání s neochotou se vzdát, mne vyrušilo upozornění na tři zprávy, které se objevily v „Mélodiině“ soukromé poště... od Abú Bilela. Naprosto surrealistické. Bylo jaro, pátek večer, deset hodin, seděla jsem ve svém dvou-pokojovém bytě v Paříži, a zatímco jsem přemítala, jak pokračovat ve zkoumání mladých lidí, jež láká islámský extremismus, z čistého nebe mi ze Sýrie napsal francouzský terorista. Došla mi řeč. V ten moment jsem si byla jistá pouze tím, že takhle jsem si začátek svého víkendu rozhodně nepředstavovala.

Téhož večera

„*Salám alejkum*, sestro. Všiml jsem si, že jsi viděla moje video. Trhá rekordy v počtu shlédnutí – mazel! Jsi muslimka?“

„Co si myslíš o mudžahedínech?“

„Poslední dotaz: přemýšlíš o tom, že bys odešla do Sýrie?“

Rozhodně nechodil kolem horké kaše! Nevěděla jsem, co si počít. Okamžitě jsem si uvědomila, že kontakt s tímto džihádistou mi nabízí jedinečnou příležitost, z níž bych mohla načerpat horu informací, a honem jsem chtěla zareagovat. Když se člověk představí jako žurnalista, jen obtížně přiměje ostatní, aby mluvili upřímně. V tomhle případě však adresát netušil, kdo jsem. Nevadilo mi pomyšlení, že bych účet využila pro získání podkladů pro článek. Nicméně navázání komunikace s mužem, který nevěděl, kdo jsem, představovalo etický problém. Nechala jsem si pět minut na rozmyšlenou. Během té doby jsem zvážila jeho morální zásady... a pak jsem mu odepsala:

„*Walajkum salám*. Nevěděla jsem, že by se mi mohl ozvat nějaký džihádista. Nemáš lepší věci na práci? LOL. Proti bojovníkům nic nemám. Ale vždycky záleží na člověku.“

Také jsem mu pověděla, že jsem konvertovala k islámu, ale podrobnosti jsem nezahrnula. Schválně jsem psala s překlepy a sna-

žila se užívat slovníku mladší generace – LOL, ROFL, BTW a dalších akronymů, kterými jejich zprávy obvykle překypují. Se sevřeným žaludkem jsem čekala na jeho odpověď. Nebála jsem se, spíš jsem nemohla uvěřit tomu, co se děje. Přišlo mi, že to snad ani nemůže být pravda. S mudžahedíny jsem vedla rozhovory už dříve, ale nikdy jim nebylo víc než dvacet a taky se nevyjadřovali k ničemu jinému než k oficiální propagandě. Čekání jsem si krátila surfováním po webu, letnými prohlídkami dalších stránek. Uplynuly sotva tři minuty, když mne počítač upozornil na novou zprávu.

„Samozřejmě že toho mám hodně na práci! Ale tady už je jedenáct hodin večer a úkoly bojovníků pro dnešek skončily. Chceš se na něco zeptat ohledně videa, které jsi sdílela? Můžu ti povědět o všem, co se děje v Sýrii – podle jediné správné pravdy: Alláhovy pravdy. Měli bychom si promluvit přes Skype. Dám ti svoje uživatelské jméno.“

Bilel na to šel přímočaře... a panovačně. Skype nepřicházel v úvahu! Nabídce jsem nevěnovala pozornost a navrhla jsem, že si můžeme popovídat jindy. Mélodie neměla zrovna čas. Abú Bilel to chápal; neměl v úmyslu ji obtěžovat. Najde si na ni čas druhý den, kdykoli bude Mélodie chtít.

„Zítřa?“ zeptala jsem se překvapeně. „Jsi si jistý, že budeš mít přístup k internetu?“

„Samozřejmě. Budu tady. Slibuji.“ O minutu později napsal:

„Když jsi konvertovala... měla by ses začít vážně připravovat na *hidžru*. Postarám se o tebe, Mélodie.“

Napřed Skype, teď *hidžra*! Abú Bilel rozhodně nemrhal časem! Takhle proběhlo naše první setkání. Vyměnili jsme si jen pár řádků. O dívce, s níž si psal, nevěděl nic kromě toho, že konvertovala k islámu, a stejně už po ní chtěl, aby za ním odešla do jedné z nejkrvavějších zemí na světě. Beze špetky studu ji vyzýval, aby opustila

---

* Pozn. překladatele: LOL = *laughing out loud* (směji se nahlas), ROFL = *rolling on the floor laughing* (válím se smíchy po podlaze), BTW = *by the way* (mimochodem).

svou minulost, svůj domov a rodinu – ledaže by se k ní chtěli na její duchovní pouti přidat? Chtěl, aby se znovuzrodila v nové zemi a očekávala Boha, že jí otevře své dveře. Po počátečním šoku mne zaplavila směsice různých pocitů. Jen těžko jsem se v nich vyznávala, ale jednou věcí jsem si byla jistá: hnusilo se mi to. Bilel si vybíral slabé cíle, a když mu sedly na lep, on a v Islámském státu jemu podobní dělali všechno pro to, aby je přeformátovali a vymazali jejich minulost, jako člověk smaže disk, než na něj nahraje nová data. Pomyšlení na takové strategie a na děvčata, která Bilel vykořisťoval, mne rozpalovalo doběla. Zaměřit se na dívku jako Mélodie bylo hrozně jednoduché – a strašně nespravedlivé. Setkala jsem se s tisícovkou jí podobných. Nevyrůstaly ve stabilním prostředí. Nedostalo se jim pořádného vzdělání. Chyběl jim někdo, kdo by je vedl, a tak se často chytaly nejrůznějších zvěstí. To samé platilo pro chlapce. Měla jsem takový vztek, že bych mu nejraději jednu vrazila.

Do čeho jsem se to chtěla pustit? Tušila jsem, že věci zajdou mnohem dále. Ale nikdy bych si nemyslela, že ještě o šest měsíců později, v době, kdy tohle píšu, bude Abú Bilel stále ovlivňovat můj život. V danou chvíli jsem uvažovala pouze nad tím, že pokud bych od teroristy chtěla získat informace, Mélodie by musela doopravdy existovat. Stejně jako ve vyprávění o špiónech jsem pro ni potřebovala vytvořit životní příběh. Mélodie by vstoupila za zrcadlo a možná by na konci posloužila za oběť. Obdařila bych ji povahovými rysy všech mladých lidí, které znám, již podlehlí džihádismu. Jako v tavicím kotli by se v ní smíchali Norah, Clara, Leila, Élodie, bratři Bonové, Karim a jeho nejlepší kamarád. Jejich rodiny musely jet na hranice Turecka se Sýrií, aby vůbec získaly důkaz, že jsou jejich děti stále naživu. Většina se jich vrátila s prázdnýma rukama. Pokud by si Mélodie začala psát s tímto mužem, třeba by jí prozradil drobtý užitečných informací – soudě dle jeho věku byl už nejspíš zkušený. Risk je zisk, a kdo se neptá, nic se nedozví. A já jsem měla spoustu nezodpovězených otázek. Jakékoli získané vědomosti by mohly být

pro další články nedocenitelné. Projekt jsem si představovala jako antropologickou studii. Jenže už se připozdívalo a já jsem chtěla přestat myslet na Abú Bilela.

Měl za mnou dorazit můj přítel. Zavolala jsem mu, že bych raději přespala u něj v bytě. O svém večeru jsem mu neprozradila nic, jen že bych dnes ráda spala po jeho boku.

Sobota ráno

Milan mi podal dietní kolu, *M* – týdeník, který vydává *Le Monde* – a svůj iPad. Kola mi nahrazovala ranní kávu; pořád jsem se nenaučila pít dospělácké nápoje v časy, kdo to obvykle dělají ostatní. Milan znal můj zaběhaný pořádek a vždycky tablet rovnou přihlásil k Měloidiinu facebookovému účtu. Díky tomu jsem mohla sledovat její přehled zpráv ze světa. Zatímco jsme spali, zemřel Abú Souleiman†, mladý Alsasan, který odešel do Sýrie. Tucty uživatelů sdílely a komentovaly fotku jeho těla, které si ponechalo náznak úsměvu. Milan se ke mně přivinul a upil ze svojí kávy. Něžně se na mě zadíval a zavrtěl hlavou. „Máš to na dlouho?“ zeptal se pořád ještě rozespale. Usmála jsem se a políbila ho. Začal listovat časopisem o francouzském filmu a já jsem dál procházela reakce na „mučedníka“. Nenašla jsem nic, co by nějak vybočovalo. Souleiman podle všeho odešel na lepší místo. Bůh je na něj pyšný. A my bychom měli být „hrdí, že zemřel za své poslání“. V jednadvaceti letech.

Jiné rozmluvy mě zaujaly víc. Povíдалo se, že Abú Bakr al-Bagdádí málem padl do léčky fronty an-Nusrá. An-Nusrá představuje jednu z hlavních syrských ozbrojených jednotek teroristů spojujících s al-Káidou. Často je mylně přiřazována k Islámskému státu

---

* Pozn. překladatele: Večerník „Svět“ začal vycházet ve 40. letech 20. století a i dnes stále patří mezi nejčtenější francouzské noviny.

† Jméno bylo změněno.

v Iráku a Sýrii (ISIS). Tyto organizace spolu sice dříve poutaly vřelé a snad až harmonické vztahy, jenže to už neplatí. Jejich cíle a protivníci nejsou totožní. Nepřítelem al-Káidy zůstává Západ – následovníci kříže. ISIS se snaží někde mezi Irákem a Sýrií vytvořit Islámský stát, sunnitský chalífát. ISIS plánuje odstranit z mocenských pozic všechny přímo či nepřímo spojené s šíitů, počínaje alavitskou větví, jež vládne zemi, a pak nadobro zničit vliv šíitů na Irák. Návrat do středověku, vítězný islám a násilně uchvácená území: takové jsou metody a cíle Islámského státu. Al-Káida jejich ideologii sdílí, ale nejprve chce oslabit moc Západu a předvést svou vlastní sílu, jako se tomu stalo při útocích 11. září 2001. Jednoduše bychom mohli říct, že ISIS chce ze svých území vypudit heretiky, zatímco al-Káida má v hledáčku bezvěrece.

Kdykoli mne interview dovede k džihádistovi, ptám se, jak si představuje svůj život v případě, že organizace dosáhne svých cílů a ovládne Střední východ. Obvykle se mi dostává obdobné odpovědi: „Islámský stát započne válku se Spojenými státy a přinutí jejich obyvatele, aby se podvolili Boží vůli. Pak zrušíme všechny hranice a ze světa se stane jediný Islámský stát podléhající právu šari‘a.“ Když ISIS zeměpisně vymezil místo konání své utopie, uspěl, kde al-Káida selhala. Zatímco al-Káida pomalu a zdlouhavě budovala po světě své buňky, ISIS začal válku, zavedl účinnou politiku a vypěstoval si armádu fanatiků – otevřeně v Sýrii, neoficiálně v Iráku. Armáda ISIS se nejprve sestávala ze sunnitů nesnášenlivých vůči americké invazi do Iráku; později jejich řady nabobtnaly o tisíce bojovníků ze zahraničí. A teroristická organizace zatím zdokonalila svou oblíbenou zbraň: digitální propagandu. Obrazy Afghánců v jeskyních netáhrou. Nové sdělovací strategie džihádismu 2.0 se střelily do černého. Islámský stát zaplavil YouTube drastickými videi, která se tisícům lidí ze Západu zadřela do mozku; jako by je rychlé zákroky organizace a naplněné výhrůžky lobotomizovaly. Říká se, že sliby zavazují jen ty, kdo jim věří. Bohužel o mladých džiháditech platí rčení dvojnásob.

Zoufale touží po pozornosti, a tak většina z nich odchází na frontu a ze všeho nejuvůlečněji si přejí, aby se mohli vyfotit ve vojenském odění a fotku nahrát na internet. Tam si jich lidé budou nepochybně všimnout, budou si moct připadat důležití a taky získají příležitost pochlubit se svými výkony na Facebooku a Twitteru. Výrok Andyho Warhola z roku 1968, že „v budoucnu si každý užije svých patnáct minut slávy“, sedí dnes víc než kdy dříve.

Narodila jsem se na začátku 80. let. Už tehdy se mezi mladými řešilo náboženství, ale nepodněcovalo je k činům tak jako v dnešní době, i když z některých kluků se džihádisté stali. V současnosti rádoby džihádisty netáhnou snadno vydělané peníze, zbraně nebo obchod s drogami. Místo toho sní, že si vybudou vážnost, že je lidé budou znát. Chtějí být „hrdiny“. Proslavit se ve svém okolí a trávit s ostatními čas hraním na PlayStationu je jedna věc; ale hrát si na válku a utvářet stát je něco docela jiného. I tak ale existuje více typů džihádistů. Poslední dobou mladí lidé, kteří odejdou na Střední východ, často dospějí k radikalizaci sami. Vzpomínám na mladou dívku z Normandie, která si myslela, že našla odpovědi pro svůj život na internetu. O několik týdnů později tato konvertovaná křesťanka odjela ze země, aby se připojila k řadám islámských bojovníků. Představuji si, že Mélodie, moje toulouská avatarka, je citlivá dívka; kdyby se ocitla v područí jiných, její život by získal smysl. Jako mnoho jiných mladých – v průběhu dějin a nezávisle na sociálním prostředí – žila v hluboké beznaděži.

Té noci

Milan spal. V ložnici panovalo ticho a klid. Převalovala jsem se z boku na bok. Rolety byly otevřené, pouliční lampy zalévaly místnost poetickým světlem. Známa noční scéna doprovázela mou nespavost, ale nedokázala umlčet otázky, které mi vířily v hlavě.

Opatrně jsem vstala z postele. Zatímco Milan spal jako andílek, moje podvědomí mě vyveleklo do obýváku k démonovi uvězněnému za retinovým displejem. Čekaly na mne tři zprávy od mého dopisovatele. Nečekala jsem, že jich bude tolik. Zapálila jsem si cigaretu. První poslal o půl třetí odpoledne tamního času – nečekala bych, že si zanícený bojovník najde v takovou dobu čas na psaní. Měl by být na frontě. Nebo někde jinde. Zarážela mě představa, že dívku během odpoledne digitálně pronásleduje z internetové kavárny.

„*Salám alejkum*, sestro. Jak se ti daří? Chtěl jsem ti jenom napsat, že pokud by sis chtěla promluvit, jsem ti k dispozici. Jsem nablízku.“

Nablízku? Nablízku čeho? Než jsem se mohla nad otázkou zamyslet, zaujala mě jeho další zpráva:

„Kdy budeš online? Moc s tebou chci mluvit.“

„Mám pro tebe speciální překvapení... *Ma ša'Alláh**.“

Z „překvapení“ se vyklubala jeho fotka, na níž byl po zuby ozbrojený. Fakt hustý. Přes rameno měl přehozenou obrovskou útočnou

---

* Pozn. překladatele (aj): Arabské úsloví *ma ša'Alláh* znamená „sláva Bohu“ a používá se jako výraz vděku za určitou událost či člověka.

pušku M4. Čelo mu zakrýval černý šátek bandana s vyšitým bílým znakem Islámského státu. Stál vzpřímeně, hrud' vypnutou, s úsměvem na rtech. Jen těžko se mi chtělo věřit, že mi něco takového poslal. Vůbec mě neznal. Co kdyby Mélodiina identita představovala jen zástěrku? Co kdybych byla ve skutečnosti policistka? Nebo žurnalistka pátrající po informacích z věrohodného zdroje? Abú Bilel si s tím hlavu nedělal. Očividně si myslel, že mu zabrala rybička. A podle tónu jeho zpráv ji rozhodně nemínil nechat uplavat. Choval se takhle často? Už muselo být kolem čtvrté ráno. Hledala jsem odpovědi. Prozatím jsem však nacházela jen další a další otázky.

Lidé často přirovnávají žurnalisty ke psům, kteří se ženou za kostí, do níž by se zahryzli. Přiznávám, že mě v tu chvíli vzrušovala představa, že bych se ponořila do mysli nájemného vraha – tohoto nájemného vraha. Obdivuji věřící lidi. Závidím jim sílu, kterou ze svého přesvědčení čerpají. Víra nabízí vzácnou oporu v nevyhnutelných životních těžkostech. Když však lidé využívají duchovno jako záminku pro vraždění, uděluji si já, Anna, svolení, abych se stala někým jiným. Alespoň v digitálním světě. Takto jsem si zdůvodnila, že se stanu Mélodií, zoufalou a naivní mladou ženou. Někteří by mi mohli z morálního hlediska vyčítat, jaké metody jsem zvolila, jenže v té době dělala zmiňovaná teroristická organizace vše, co bylo v jejích silách, aby získala co nejvíce nových rekrutů. Nechala jsem rozhodnout své svědomí. Abú Bilel se neměl stát předmětem mého výzkumu. Chtěla jsem prověřit, co mi řekl, a rozplést od sebe fakta a fikci. Kolik lidí v současnosti slouží Islámskému státu? Kolik z nich je Francouzů? Kolik Evropanů? Opravdu ženy poskytují potěšení džihádistům a mají to za službu Bohu? Bojují také ženy? Abú Bilel mne zval na svou cestu religioznní nadvlády, zatímco ničil slabé a bezmocné v zemi známé náboženskými roztržkami. Budu schopná ho přimět, aby mi řekl o krvavých konfliktech, jejichž byl průkopníkem?

Jak se noc lámala v den, surfovala jsem po internetu a hledala v bludišti stránek cokoli o Abú Bilelovi. Vyhrabala jsem tucty konverzační mudžahedínů s potenciálními rekruty. Nic průkazného. Zjistila jsem však, že se v Sýrii zrovna odehrál významný ozbrojený konflikt, a to v oblasti Dajr az-Zaur, která se nachází méně než 350 mil od hranic s Irákem, se zemí, již stále pronásleduje přízrak Saddáma Husajna a americké invaze. Narazila jsem na záznam, který by normálně získal mou pozornost: „Roznesli jsme je na kopytech! Celé to mám nahrané! Ale al-Bagdádí a jeho emíři měli podezření, že jde o past fronty an-Nusrá, a zůstali v domě. Zavolej Guitonovi; je tam s nimi.“ O al-Bagdádím, nesmírně nebezpečném vůdci ISIS, už jsem věděla dlouho. Poněvadž jsem však nemohla najít žádné informace o Bilelovi, zajímal mě v tu chvíli více Guitone. Toho jsem znala „dobře“. Dva- nebo tříadvacetiletý Guitone se narodil v Marseille, a než se přidal k ISIS, kde pak rychle stoupal po vojenském žebříčku, žil delší dobu ve Velké Británii. Tři přednosti z něj učinily ideální přínos pro digitální propagandistickou kampaň Islámského státu, a sice přitažlivý vzhled, dokonalá znalost náboženství a schopnost kázat ve čtyřech různých jazycích.

S kolegy jsme mu přezdívali „Publicista“. Kdykoli jsme potřebovali nějakou informaci, dalo se na něj spolehnout. Vždycky se mohl přetrhnout, aby pomohl. Guitone znal moji pravou identitu – Annu. Několikrát jsme spolu mluvili. Naposledy jsem ho kontaktovala kvůli Norah, patnáctileté dívce z Avignonu. Její rodina mi nedávno řekla, že Norah se chtěla přidat k frontě an-Nusrá, a nikoli k Islámskému státu. Guitone mi potvrdil zprávu i místo, kde se dívka nachází.

Guitone se na Facebooku chlubil svými svazky s ISIS a často tam nahrával videa, která ho zachycovala: Guitone navštěvuje zraněné džihádisty v nemocnicích; po zuby ozbrojený Guitone se vysmívá Francii a Turecku během hostiny na tureckých hranicích; Guitone mává skupince vojáků, kteří slaví v ulicích dobyté syrské Rakky. Guitone byl neuvěřitelně proslulý. Dospívající z celé Evropy doslova